

Šlapání po soukromém kapitálu. Proč nevytáhnout peníze z ČEZ „čistou“ cestou

- editor007 | 26. března 2024

ČESKO: Osud daně z neočekávaných zisků neboli windfall je stále nedorěšen. Ještě více se toto téma zvedlo po zveřejnění hospodářských výsledků společnosti ČEZ za loňský rok, které ukázaly, jak moc si ze zisku mimořádné odvody ukrojily, a jak moc celá věc té části ČEZ, kterou vlastní soukromí investoři, škodí.

Windfall tax vláda zavedla v úmyslu kompenzovat výdaje státu na v té době vysoké ceny energií. Ty už výrazně klesly, stejně jako zisky dotčených firem. Daň by se přitom podle původních plánů měla odvádět i za rok 2025. To nejdůležitější je však to, že podle původních prohlášení ministra financí Zbyňka Stanjury bylo cílem mimořádné daně spolu s odvodem z nadměrných tržeb výrobců elektřiny pokrýt mimořádné výdaje na pomoc s drahými energiemi v podobě cenových stropů na elektřinu a plyn.

Na tuto pomoc stát za loňský rok vynaložil asi o 18 miliard více, než získal na mimořádných příjmech. WFT přinesla do rozpočtu zhruba 39 miliard a od výrobců elektřiny získal stát na odvodech 18,5 miliardy. Navíc si loni vláda nechala vyplatit rekordní dividendu z ČEZ, která činila 54 miliard korun, a část z toho také slibovala použít na kompenzace za vysoké ceny energií. Na mimořádných odvodech se tedy vybralo dohromady ani ne 60 miliard korun. Ministerstvo financí přitom původně očekávalo inkaso z obou opatření celkem 100 miliard.

Ministr financí nedávno uváděl, že je ve svých výrocích o windfall tax konzistentní. Není však tomu zcela tak. Nejprve ze začátku roku tvrdil, že o předčasném ukončení daně se bude rozhodovat podle definitivních výsledků hospodaření za loňský rok. Poté v rozhovoru pro Seznam Zprávy uvedl, že zrušení WFT není v tomto roce realistické, ale že pro rok 2025 by už daň platit nemusela. Na začátku března pak řekl, že pokud se potvrdí předpoklad letošních mimořádných příjmů přibližně přes 17 miliard korun, bude prosazovat zrušení WFT pro rok 2025. Především ale Stanjura dříve tvrdil, že daň má opravdu pokrýt jen mimořádné výdaje kvůli vysokým cenám energií a až se tyto výdaje a mimořádné příjmy vyrovnají, není důvod, aby daň dále platila.

Resort financí se k další platnosti windfall daně vyjadřuje jen velmi obecně. „Zavedení daně z mimořádných zisků je zákonem vymezeno na tři roky. Mimořádné příjmy z WFT a odvodů z výroby elektřiny mají pokrýt pouze mimořádné výdaje vlády na pomoc domácnostem a firmám s vysokými cenami energií. Ministr Stanjura už opakovaně uvedl, že pokud bude výnos z WFT rozpočtově neutrální, bude pro její zrušení pro rok 2025. Na případném zkrácení jejího trvání se ovšem musí shodnout vláda a následně musí tato změna projít legislativním procesem,“ sdělil redakci mluvčí Stefan Fous.

Proč ne vyšší dividendy

S přehledem nejvíce odevzdal na mimořádné dani ČEZ. Z čerstvých výsledků za loňský rok vyplynulo, že loni na odvodech zaplatil 40 miliard korun, z toho 30 miliard na windfall dani a 10 miliard na odvodech z nadměrných tržeb pro výrobce elektřiny. Čistý zisk ČEZ meziročně klesl o 63 procent na necelých 30 miliard korun, což bylo způsobeno hlavně zmíněnými vysokými odvody.

Pokud by se totiž bral v úvahu hrubý zisk před odpisy, ten poklesl meziročně jen o pět procent, na necelých 125 miliard. Stát jakožto 70procentní vlastník ČEZ si tedy oněch 40 miliard z firmy vzal a minoritní akcionáři se takovým snížením ziskovosti a ovlivňováním hodnoty akcií cítí poškozeni.

Loni ČEZ vyplácel rekordní dividendu 145 korun na akcii. Rozhodnutí o letošní výši dividendy padne až později. Podle oficiálních informací a podle současné dividendové politiky společnosti, která počítá s výplatou 60 až 80 procent z očištěného zisku, by letošní dividendu měla činit 39 až 52 korun na akcii. Jenže to může být mnohem více, stát jako majoritní vlastník si může říct o mnohem vyšší dividendu. I podle odhadů například agentury Bloomberg by mohlo jít až o dividendu 108 korun na akcii. Pokud by tak stát učinil a využil výnosy z dividend na pokrytí mimořádných výdajů, byla by další existence windfall daně už zcela neopodstatněná.

„Co se týče dividendy, její výši standardně nejprve navrhuje představenstvo ČEZ a jeho návrh je zveřejněn společně s pozvánkou na řádnou valnou hromadu a to nejpozději měsíc před jejím konáním. Řádná valná hromada ČEZ se obvykle koná v červnu. Ministerstvo financí se k návrhu výše dividendy nebude v tuto chvíli detailně vyjadřovat, neboť se jedná o kurzotvornou informaci,“ uvedl za ministerstvo financí Fous.

Minoritních akcionářů ČEZ je zhruba 160 tisíc a jedná se hlavně o drobné tuzemské investory. Mezi minoritáři jsou však například i velké americké fondy a banky jako JP Morgan. Nedávno menšinoví akcionáři ohlásili založení spolku, který má hájit jejich zájmy a chránit hodnotu jejich akcií.

Ve zveřejněné petici uvádějí, že vláda svým dosavadním konáním „bezprecedentně podryvá důvěru v kapitálové trhy, stabilitu našeho podnikatelského prostředí a právní stát“, a také že toto jednání poškozuje celou českou ekonomiku, která je postavena na otevřenosti vůči zahraničním investicím. „Zároveň jsme velice nespokojeni s činností představenstva ČEZ, a.s., jehož posláním není hájit specifické zájmy většinového akcionáře tj. státu reprezentovaného vládou ČR, ale v souladu se zákony ČR hájit legitimní zájmy všech akcionářů bez rozdílu,“ uvádějí rovněž akcionáři.

[ZDROJ](#)